Nevevi Kırk Hadis

﴿الأربعون النووية﴾

[Türkçe-Turkish-تركي]

İmam Nevevi

2009 - 1430

islamhouse.com

Hadis-i şerifte: "Kim ümmetime dini işlerine dair kırk hadis hıfzediverirse, Allah Teâlâ onu alimler zümresinde haşreder.... Ben de kıyamet gününde ona şahid ve şefaatçi olurum" buyurulmuştur.
İslâm âlimleri bu müjdeye erebilmek için eşitli konularda Kırk Hadisler derlemişler. Tarihte ilkönce kırk hadis derleyenin Kûfe'de oturan Merv'li Bilgin Abdullah İbn-i Mübarek olduğu bilinmektedir.
İmâm Nevevi'nin bu geleneği devam ettiren elinizdeki eseri, en fazla yayınlanan ve üzerine şerhler yapılan bir eserdir. Ayrıca, merhum Ahmed Naîm'in tercüme ve üslûbuyla sunduğumuz bu eser, tercüme edildiği devrin dilini de vermesi bakımından bir önem arzetmektedir.
1. Emirü'l-Mü'minin Ebû Hafs Ömer b. El-Hattâb (ra)'den:
Demiştir ki, kendim işittim, Resûlullâh (sav) şöyle buyuruyordu:
Ameller (in kıymeti) niyetlere bağlıdır. Herkesin niyet ettiği ne ise eline geçecek olan odur. Hicreti Allah'a ve Resülü'ne müteveccih olanın hicreti Allah'a ve Resûlullah'adır. Hicreti, eline geçireceği bir dünyaya veya nikah edeceği bir kadına müteveccih ise hicreti de gaye-i hicreti ne ise (dünya veya kadın) ona müntehidir.
(Bu hadis-i şerifi, her biri İmâmü'l-muhaddisin olan Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâil b. İbrahim b. el-Mugire b. Berdizbe el-Buhari el-Cu'fi ile Ebü'l-hüseyn Müslim b. el-Haccac el-Kuşeyri En-Nisabiri kütüb-i musannifenin esahhı olup sahihayı denilen kibatlarında rivâyet emişlerdir.)
2. Yine Ömer b. El-Hattâb (ra)'den:
Demiştir ki, günün birinde Resûlullah (sav) Efendimiz'in huzûrunda bulunduğumuz sırada bir de baktık ki elbisesi bembeyaz, saçları simsiyah, üzerinde yolculuğa delalet eder hiç bir alâmet olmayan ve böyle iken yine hiç birimizce tanınmayan bir kimse karşımıza çıka geldi. (sokula sokula) nihâyet Nebiyy-i Ekrem (sav) Hazretleri'nin yanına (varıp) oturdu. Ve dizlerini dizlerine dayayıp ve her iki avucunu iki uyluğu üzerine koyup: "Ya Muhammed, İslam nedir? Bana söyle" dedi. Resûlullah (sav): "İslâm Allah'dan başka hiç bir ilâh ve Ma'bûd-ı bi'l-hak olmadığına ve Muhammed'in Resûlullah olduğuna şehâdet etmen, namazı ikâme etmen, zekâtı vermen, Ramazan'da oruç tutman ve yoluna gücün yeterse Beytu'llâh'a hac etmendir." buyurdu. O (yabancı kimse): "Doğru söylüyorsun." dedi. Biz onun hâline hem Cenâb-ı Resûl'e soruyor, hem de onu tasdik ediyor diye teaccüb ettik. Ondan sonra: "Bir de imân nedir?" söyle." diye sordu. Resûl-i Ekrem (sav) Efendimiz: "İmân Allah'a, meleklerine, kitablarına, peygamberlerine, âhiret gününe imân etmendir. Bir de hayır ve şer (tatlı, acı hangi türlüsü olursa olsun) kadere imân etmendir." buyurunca yine: "Doğru söylüyorsun." dedi. Ve: "ihsan nedir? söyle" diye bir daha sordu. Cenâb-ı Risâlet-meâb Efendimiz de: "İhsan, Allah'a sanki görüyormuş gibi ibâdet etmendir. Zirâ sen O'nu görmüyorsan, O seni görüyor." buyurdu. O, yine: "Doğru söylüyorsun." dedikten sonra: "Kıyâmet (in ne zaman kopacağın)ı bana haber ver." dedi. Cevâben: "Bunda sorulanın ilmi sorandan ziyâde değildir." buyurdu. "Öyle ise emârelerin (yani daha evvelki alâmetlerini) bildir" dedi. Cevâbında: "Câriye-i memlûkenin kendi sâhibini doğurması ve yalın ayak, sırtı çıplak, fakir davar çobanlarının hangimizin kurduğu binâ daha yüksektir diye (servet ve sâmânca) yarışa çıktıklarını görmendir." buyurdu. Bundan sonra o (yabancı) kimse gitti. Nebiyy-i Ekrem (sav) Hazretleri de durdu durdu da neden sonra: "Yâ Ömer, bilir misin o soran kim idi?" diye

sual buyurdu. "Allah ve Resûlü a'lemdir". dedim. Buyurdular ki: "O, Cibril idi. Size dininizi öğretmek için geldi."
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivayet etmiştir.)
3. Ebû-Abdü'r-Rahmân Abdullah b. Ömer b. El-Hattâb (ra)'dan:
Demiştir ki, kendim işittim, Resûlullâh (sav) şöyle buyurdu: (Binâ-yı) İslâm beş şey üzerine kurulmuştur: Allah'dan başka hiç bir ilâh ve Ma'bûd-ı bi'l-hak olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve Resûlü olduğuna şehâdet, namazğ ikâme, zekâtı vermek, hacc-ı Beytu'llâh, savm-ı Ramazan.
(Bu hadis-i Şerifi, Buhâri ile Müslim tahric etmişlerdir.)
4. Ebû-Abdi'r-Rahman Abdullah b. Mes'ud (ra)'den:
Demiştir ki; Resûlullâh (sav) "ki sadık ve masdûk O'dur" bize şöyle buyurdu: "Her birinizin (mâye-i) hilkati ana rahminde nutfe olarak kırk gün derlenir toplanır. Sonra tıpkı öyle alâka (kan pıhtısı) olur. Sonra yine tıpkı öyle mudğa (et parçası) olur. Ondan sonra da melek gönderilir, ona nefh-ı rûh eder. Ve dört kelimeyi yani rızkını, ecelini, amelini ve şâki mi yoksa saîd mi olacağını (hükm-i kazâ ve kader olarak) yazması (o meleğe) emrolunur. Kendisinden başka hak ilâh olmayan Allah'a kasem ederim ki, içinizde öyle adam bulunur ki, ehl-i Cennet amelleriyle âmil ola ola kendisi ile Cennet arasında bir arşından ziyâde mesâfe kalmaz. Derken (hükm-i) kitab (yâni o yazının hükmü) ona galebe eder, ehl-i nâr ameli ile âmil olur da Cehennem'e girer. Kezâlik içinizde öyle adam bulunur ki, ehl-i nâr ameli ile amil ola ola kendisi ile Cehennem arasında bir arşından ziyâde mesâfe kalmaz. Derken (hükmü-i kitab ona galebe eder, ehl-i Cennet ameli ile âmil olur da Cennet'e girer.
(Bu hadis-i şerifi, Bihari ile Müslim rivâyet etmişlerdir.)
5. šmmü'l-Mü'minin šmm-i Abdu'llah Aişe-i Sıddika (ra)'dan:
Demiştir ki, Resûlullâh (sav) Efendimiz Hazretleri şöyle buyurdu: "Her kim bizim bu işimizin (yâni dinimizin) içine ondan olmayan bir şeyi yeniden sokarsa (o yaptığı iş) merdûddur, başına çalınır."
(Bu hadis-i şerifi, Buhari ve Müslim rivâyet etmişlerdir.)
Müslim'den gelen diğer bir rivyaette de şöyle denilmiştir.
Her kim emrimize (ahkâm-ı dinimize) uygun olmayan bir amel işlerse o ameli merdûddur, başına çalınır.
6. Ebu Abdi'llâh Nu'mân b. Beşir (ra)'dan:
Demiştir ki, Resûlullâh (sav) Hazretlerinden kendim işittim; şöyle buyuruyordu: Halâl belli, haram da bellidir. İkisi arasında da (halâl mi, haram mı belli olmayan birtakım) şüpheli şeyler vardır ki, çok kimseler onları bilmezler. Şüpheli şeylerden her kim sakınırsa, dinini ve ırzını kurtarmış olur. Her kim şüpheli şeylerin içine dalarsa harâmın da içine dalmış olur. (böylesi) tıpkı (içine girmek yasak edilen) koru etrâfında davar otlatan çoban gibidir ki, sürüsünü o koruya (düşünüp) otlatmak tehlikesi karşısında bulunur. Haberiniz olsun, her padişahın bir korusu olur. Biliniz ki, Allah'ın korusu da harâm ettiği şeylerdir. Ağah olunuz, cesedin içinde bir et parçası vardır ki, iyi olur olursa bütün cesed iyi olur. Bozuk olursa bütün cesed bozuk olur. İşte o (et parçası) kalbdir.
(Bu hadis-i şerifi, Buhâri ile Müslim rivâyet etmişlerdir.)
7. Ebu Rukayye Temin b. Evs ed-Dâri (ra)'den:
Demiştir ki, Nebiyy-i Ekrem (sav) Efendimiz şöyle buyurdu: "Din hemen nasihattır. Din hemen nasihattir. Din hemen nasihattir." "Yâ Resûla'llâh, kimin için nasihat?" diye

sorduk. "Allah için, kitâbı için, Resûlü için, Eimme-i müslimin ve âmme-i müslimin için." buyurdular.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.)
8. Abdullah b. Ömer (rha)'dan:
Demiştir ki, Resûlullâh (sav) Efendimiz Hazretleri şöyle buyurdu: "Allâh'tan başka Hak İlâh olmadığına ve Muhammed'in Resûlu'llâh olduğuna (zahirde) şehadet, namazı ikâme, zekâtı edâ edinceye kadar nâs ile muhârebe etmek bana emrolundu. Onlar bunları yapınca "Müslümanlık hakkın muktezâsı (olan hudûd) müstesnâ olmak üzere" canların ve mallarını benim elimden kurtarırlar. (Batınlarından dolayı olan) hesaplarına gelince, o (hesâbı görmek) Allâh'a kalmıştır."
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.)
9. Ebû Hureyre Abdu'r-Rahmân b. Sahr-ı Devsi (ra)'den:
Demiştir ki, kendim işittim, Resûlullâh (sav) Efendimiz şöyle buyurdu: "Sizi her neden nehyedersem ondan ictinâb ediniz. Size her neyi emredersem kudretiniz yettiği kadar yapınız (da nasıl yapacağınızı sormayınız.) Zirâ sizden evvelki (ümmet)leri helâk eden, ancak onların çok çok sormaları ve peygamberlerine muhâlefet etmeleri olmuştur.
(Bu hadis-i şerifi, Buhari ile Müslim rivâyet etmişlerdir.)
10. Ebû Hüreyre (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullâh (sav) şöyle buyurdu: "Allahû Teâla pâkdır. Pâk olandan başkasını kabûl etmez. Allahu Teâla mürsel olan Peygamberlerine neyi emrettiyse mü'minlere de onu emretmiştir. (Peygamberler): "Ey peygamberler, pâk ve halâl taâmlardan yiyiniz ve sâlih amel işleyiniz" (Mü'minlere de) "Ey iman edenler, rızk olarak size verdiğimiz pâk ve halâl şeylerden yiyiniz" buyurdu. Ondan sonra Resûl-i Ekrem (sav) Hazretleri (sözü döndüre dolaştıra) buyurdu ki, insan (Allah yolunda uzun seferlere katlanır, saçları birbirine karışmış, yüzü gözü toza bulanmış, "Yâ Râb! Yâ Rab!" diyerek ellerini gök yüzüne açar. Halbuki, yediği haram, içdiği haram, giydiği haram. Haram ile beslenmiş. Böylesinin duâsı nereden müstecâb olacak?"
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.
11. Resulullah (sav)'in torunu ve sevgili yavrusu Ebû Muhammed Hasan b. Ali b. Ebi Talîb (rha)'dan:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri'nin "(Hill ve hürmeti, fâide ve zararı) seni şüpheye düşüren şey'i bırak da düşürmeyene bak." buyurduklarını kendilerinden işitip belledim.
(Bu hadis-i şerifi Ahmed b. Şuayb-ı Nesei ile Ebu İsâ muhammed b. İsâ-yı Tirmizi rivâyet etmişlerdir. Tirmizi: "Bu hadis hasen'dir, şahiddir." diyor.)
12. Ebû Hüreyre (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullâh (sav) Hazretleri: "Kişinin mâlâya'niyi terketmesi, iyi müslüman olduğu(nun alâmetleri)ndendir." buyurdu.
(Bu hadis-i şerif hasen olup onu Tirmizi gibi başkan da böylece (mevsülen) rivayet etmişlerdir.)
13. Resûlullâh (sav)'in hadimi Ebû Hamza Enes b. Malik (ra)'den:
Demiştir ki: Resûlullâh (sav) Efendimiz: "Her biriniz kendi nefsi için neyi severse (yani arzu ederse Müslüman) kardeşi için de onu arzu etmedikçe mü'min olmuş olmaz." buyurdu.
(Bu hadis-i şerifi, Bûhari ile Müslim rivâyet etmişlerdir.)
14. İbn-i Mes'ud (rha)'den)

Demiştir ki: Resûlullâh (sav) şöyle buyurdu: (Şu) üç sebebden biri olmadıkça hiç bir Müslümanın kanı halâl olmaz: Biri, seyyib zâninin (yani başından nikâh geçmiş zaninin ki, recm olunur), diğeri kat-i nefs edenin (ki maktûle bedel kısas olunur), biri de dinin terk eden ve cemâatten ayrılanın (ki, katl olunur).
(Bu hadis-i şerifi, Buhari ve Müslim rivâyet etmişlerdir.)
15. Ebu Hüreyre (rha)'den:
Demiştirki: Resûlullâh (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: "Allah'a ve âhiret gününe imânı olan, ya hayır söylesin, ya ağzını mühürlesin. Allah'a ve âhiret gününe imânı olan, komşusuna ikrâm etsin. Allah'a ve âhiret gününe imânı olan, misafirine ikrâm etsin."
(Bu hadis-i şerifi, Buhâri ile Müslim rivayet etmişlerdir.)
16. Ebû Hüreyre (ra)'den:
Demiştir ki: biri Nebiyy-i Ekrem (sav) Hazretlerine "Yâ (Resûla'llah), bana vasiyyet yâni nasihat et" dedi. (Cevâben) gazab etme, buyurdu. O kimse talebini birkaç defa tekrâr etti. (Hepsinde) gazab etme cevâbını verdi.
(Bu hadis-i şerifi, Buhari rivâyet etmiştir.)
17. Ebû Ya'lâ Şeddâd b. Evs (ra)den:
Demiştir ki, Resûl-i Ekrem (sav) efendimiz şöyle buyurdu: Allahû Teâla (cc) ve Tekaddes Hazretleri her şeye güzel muâmele edilmesini (iyilikle davranılmasını) emretmiştir. Öyle ise (canlı bir mahlûku haklı olarak) öldüreceğiniz vakitte (maktûlü ta'zîb etmiyecek) güzel bir sûret-i katli ihtiyâr ediniz. Kezâlik bir hayvanı boğazladığınız vakitte (hayvana ezâ vermiyecek) güzel bir sûrette boğazlayınız. Her hanginiz böyle bir işe girişecek olursa, bıçağını (iyice) bilesin ve zebîhasını (yâni keseceği hayvanı) rahatlandırsın.
(Bu hadîs şerîfi, Müslim rivâyet etmiştir.)
18. Ebû Zer Cündüb b. Cünâdete'l-Gıfârî ile Ebû Abdi'r-Rahmân Muâz b. Cebel (rha)dan:
Demişlerdir ki, Resûl-i Ekrem (sav) Efendimiz şöyle buyurdu: Her nerede olursan ol, Allah'tan ittikâ üzere bulun (yâni hakkını gözet ve gözetmemekten sakın). Seyyienin ardınca hemen haseneyi yetiştir ki, o seyyieyi mahvedesin. Halka da güzel huy ile muâmele et.
(Bu hadîs-i Tirmizî rivâyet etmiş olup (Hadis-i Hasen) olduğunu da tasrif eylemiştir. Bâzı nüshalara göre, (Hasen, Sahîh) diye kayıdlamıştır.
19. Ebu'l-Abbâs Abdullâh b. Abbâs (ra)'dan:
Demiştir ki, birgün Resûl-i Ekrem (sav)'in terkisinde idim. Buyurdu ki: Evlâd, sana bir kaç söz belleteyim: Allah'ı (yâni emir ve nehyini) gözet ki, Allah'da seni gözetsin. Allah'ı gözet ki, O'nu karşında bulasın. (Bir şey) istediğin vakit Allah'tan iste. Yardım dilediğin vakit Allah'tan dile. Şunu bil ki, cemi mahlûkat el birliğiyle sana bir fâide ve menfaat bahş etmek isteseler, Allah'ın sana yazdığından fazla bir şey bahşedemezler. Kezâlik cemi mahlûkat el birliğiyle sana bir zarar vermek isteseler, Allah'ın sana takdir ettiği zarardan ziyadesini yapamazlar. Kalemler (işleri hitâma erip) kaldırılmış, sahifeler de (üzerlerindeki yazılar tamam olup) kurumuştur.
(Bu hadis-i Şerifi, Termizi rivâyet edip, (Hasen, Sahih) olduğunu söylemiştir. Tirmizi'den başkasını rivâyetine göre ise şöyle buyrulmuştur.)
Allah'ı gözet ki, O'nu önünde bulasın. Geniş zamanında Allah'a kendini sevdir ki, O da seni sıkıntı zamanında tanısın (sevsin). Bilmiş ol ki, (takdir-i İlâhi'ye göre) başına gelmiyecek olan şeyin sana isabet edeceği yok. Ve sana isabet edecek olan şeyden de

senin kurtulacağın yok. Bilmiş ol ki, nusrat (-ı İlâhiyye) sabır ile, küşâyiş-i kalb de gam ve gussa ile beraberdir. Her güçlükle berâber bir kolaylık vardır.
20. Ebû Mes'ûd Ukbe b. Amr el-Ensâri el-Bedri (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: "Utanmadıktan sonra dilediğini yap" sözü, ilk nübüvvet zamanlarından nâsın hatırında kalan sözlerdendir.
(Bu hadis-i şerifi, Buhari rivâyet etmiştir.)
21. Ebû Amr (yahud ebû Amre) Süfyan b. Abdullâh Sakafi (ra)'den:
Demiştir ki: "Yâ Resûla'llah! İslâm'a dâir bana bir söz söyle ki, Senden başka birinden daha sormaya muhtaç olmayayım." dedim. "Âmentü bi'llâh.... de ondan sonra da dosdoğru ol (yâni Allah'ın emrine imtisâl ve nehyinden içtinâbda sâbit ol)." buyurdu.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.)
22. Ebû Abdillah Câbir b. Abdillhah Ensari (ra)'dan:
Demiştir ki, biri Resûlullah (sav) Hazretleri'nden şu suâli sordu: "Ne buyurursunuz? Eğer ben (beş vakit) farz namazları kılar, Ramazan'ı tutar, halâli helal ve harâmı haram kılar da bundan ziyâde hiç bir şey yapmasam Cenne'te girer miyim? Resûl-i Ekrem (sav), "Evet" buyurdular.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir. Harâm haram kılmaktan murad haramdan içtinâbdır. Halâli halâl etmek de onu halâl i'tikâd ederek yapmak demektir.)
23. Ebû Mâlik Hâris b. Âsım Eş'ari (rha)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: (Abdest veya sâir) temizlik, imânın yarısıdır. "El-Hamdü li'llah" (sözü) mizânı doldurur. "Subhâna'llâh ve'l-hamdü li'llâh" (sözleri) de gözlerle yerin arasını doldurur. Namaz nûrdur. Sadaka (imâna) bürhandır. Sabır (zulumât-ı gam ve gussayı gideren) zıyâdır. Kur'ân da (haline göre) ya lehine ya aleyhine hüccettir. Herkes sabah olunca işine gücüne gider. ve nefsini (ya Allah'a, ya mâsiva'llâh'a) satar da (neticede) ya âzâd, ya helâk eder.
(Bu hadisi-i Şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.)
24. Ebû Zerr-i Gıfâri (ra)'den:
Nebiyy-i Ekrem (sav) Efendimiz Rabb-ı Celil-i Teâla ve Tekaddes Hazretlerinden rivâyet ettiklerinden olmak üzere âdideki Hadis-i Kudsi'yi nakil buyurdu:
"Ey kullarım, muhakkak biliniz ki, ben zulmü kendime harâm ettim. (Zulümden müteâli ve münezzehim.) Sizin aranızda da zulmü harâm ettim. Öyle ise, birbirinize zulmetmeyiniz. Ey kullarım, benim hidâyet ettiklerimden başka hepiniz dalâlettesiniz. Öyle ise benden hidâyet dileyiniz de size hidâyet vereyim. Ey kullarım, benim beslediklerimden başka hepiniz açsınız. Öyle ise benden taâm dileyiniz ki, sizi besliyeyim. Ey kullarım, benim giydirdiklerimden başka hepiniz çıplaksınız. Öyle ise benden giyecek isteyiniz ki, sizi giydireyim. Kullarım, siz gece gündüz hep hatâ işlerseniz. Ben de baştan başa bütün günahları mağfiret ederim. Öyle ise bana istiğfar ediniz ki, size mağfiret edeyim. Ey kullarım, sizin bana zarar vermek elinizden gelmez ki, bana zarar verebilesiniz. Bana menfaat vermek elinizden gelmez ki, bana nef'iniz dokunabilsin. Ey kullarım, eğer evveliniz, âhiriniz, insiniz, cinniniz içinizde en takıy olan kim ise onun kalbi gibi (hep mut' kalbli) olsanız yine mülküme ziyâde hiç bir şey katılmış olmaz. Ey kullarım, eğer evveliniz, âhiriniz, insiniz, cinniniz içinde en fâcir olan kim ise onun kalbi gibi (hep âsi, kalbi) olsanız yine mülkümden bir şey eksilmez. Ey kullarım, eğer evveliniz, âhiriniz, insiniz, cinniniz hep bir yerde durup benden matlublarınız dilesiniz de hep birinize (ayrı ayrı) dileğini versem bu bahşayış nezdimdeki hazine-i atâdan iğne denize girdiğinde denizden ne eksiltirse ondan ziyâde bir şey eksiltmez. Ey

kullarım, ameller hep sizin amellerinizdir. Ben onları sizin hesâbınıza noksansız olarak zabtederim. Sonra karşılığını size tastamam gösteririm. Artık her kim (karşılık olarak) hayır bulursa, Allah'a hamd etsin. Her kim de başka şey bulursa, kendisinden başkasına levm etmesin.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.)
25. Ebû Zerr-i Gıfâri (ra)'den:
Ashâb-ı Resûlullah (sav)'den (ve fukarâ-yı Muhacirinden) bazı kimseler Nebiyy-i Ekrem (sav)'e dediler ki:
Ya Resûla'llah, ehl-i servet olanlar (büyük büyük) ecirleri alıp gidiyorlar. Hem bizim gibi namaz kılıyor, bizim gibi oruç tutuyarlar, hem de artan mallarıyla sadaka veriyorlar.
Hazret-i Resûl (sav) buyurdu ki:
"Allahû Teâla ve Tekaddes Hazretleri size tasadduk edecek şey vermemiş mi (ki, böyle söylüyorsunuz)? her tesbihinize mukâbil sadaka (ecri) vardır. Her tekbirinize mukâbil sadaka (ecri) vardır. Her tahmidinize mukâbil sadaka (ecri) vardır. Her tehlilinize mukabil sadaka (ecri) vardır. Emr-i bi'l-ma'rufda da sadaka ecri var. Nehy-i ani'l-münkerde de sadaka ecri var. Hattâ birinizin (ehline) mukârenet etmesinde de sadaka ecri var." dediler ki:
Ya Resûla'llâh, birimiz şehvetini kazâ ederse, yine nâil-i ecir mi olur? (Cevâben) buyurdu ki:
Söyleyin! O kimse şehvetini harâm ile kazâ edeydi ona vizr (yâni günah) olmayacak mıydı? İşte bunun gibi halâl ile de kazâ-ı şehvet ederse ecre nâil olur.
(Bu hadis-i Şerifi, Müslim rivayet etmiştir.)
26. Ebû Hüreyre (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullâh (sav) Efendimiz şöyle buyurdu: "insanın mefâsılından her biri için güneş doğar her günde (şükrâne-i afiyet olarak) bir sadaka lâzımdır. İki kimsenin arasını bulup ıslâh etmen sadakadır. Bir kimseye, hayvanına binerken yardım edip bindirmen yâhud yükünü hayvanına yüklemekte ona muavenette bulunman sadakadır. Kelime-i Tayyibe sadakadır. Namaza gitmek için attığın her adıma bedel bir sadaka (ecri) vardır. Ezâ verecek şeyi geçecek yoldan uzaklaştırman (bile) sadakadır.
(Bu Hadis-i şerifi, Bûhari ile Müslim rivâyet etmişlerdir.)
27. Nevvâs b. Sem'ân (ra)'den:
Demiştir ki, Nebiyy-i Ekrem (sav) Hazretleri şöyle buyurdu:
Birr (yani iyi iş, iyilik) ahlak güzelliğidir. İsm (yani günâh) da nefsinde iz bırakıp da başkalarınca ma'lûm olmasını istemediğin şeydir.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivayet etmiştir.)
Vâbisete'bn-i Ma'bed (ra) de rivâyete göre şöyle demiştir:
Resûlullah (sav)'in huzûruna vardım.Birr'in ne olduğunu sormağa mı geldin? diye ben suâl etmeden) sordu. Evet, dedim. Buyurdu ki:
"Kalbine danış (kalbinden fetvâ iste). İyilik nefsi te'min, kalbi tatmin eden; günah da nefiste iz bırakan ve başkaları fetva verseler, fetvalar verseler bile sînede yine tereddüdden kurtulmayan (vicdânı teskin etmeyen) şeydir."
(Bu, Ahmed b. Hanbel ile Dârimi'nin müsnedlerinde isnâd-ı ceyyid ile bize rivâyet olunan bir hadis-i sahihdir.)
28. Ebû Nech Irbâd b. Sâriye (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) (bir gün) bize öyle bir va'zda bulundu ki, (dinleyenlerin) gönülleri titredi. Gözleri yaşardı. Dedik ki:

"Ya Resûla'llâh, bu, vedâ' edip gidecek kimsenin va'zına benziyor. (Bâri) bize bâzı vesâyâda bulun." Cevâben buyurdu ki:
"Size Allâh'a karşı ittikâyı ve üzerinize emir olan bir kimse abd(-i Habeşi) de olsa, sözünü dinleyip ona itâat etmegi vasiyet ederim. Bir de içinizden yaşayan olursa, bir çok ihtilâflar görecektir. İşte böyle zamanlarda benim sünnetime ve hidâyet üzere olan Hulefâ-yı Râşidin'in sünnetine yapışınız. Sünnete dört el ile sarılınız. Ve muhaddesât-ı umûrdan sakınınız. Zirâ her bid'at dalâletdir.
(Bu hadis-i şerifi, Ebû Davut ile Tirmizi rivâyet etmişlerdir. Tirmizi hadisi "hasen, sahih" kaydı ile tansif eylemiştir.)
29. Muâz b. Cebel (ra)'den:
Demiştir ki: (Resûlullah (sav) ile Tebük gazâsına çıkmıştık. Sıcak bastı. Herkes birer tarafa dağıldı. Bir de baktım ki, Resûlullâh (sav) yanı başımdadır. Hemen ona yaklaşıp: "Ya Resûla'llah, beni Cenne'te sokacak ve Cehennem'den uzaklaştıracak bir ameli bana haber ver" dedim. Buyurdu ki: "Sen çok büyük bir şey sordun. Maahâzâ Allahû Teâla'nın müyesser kıldığı kimseye göre herhalde âsândır. Allah'a "hiç bir şeyi şerik etmemek üzere" ibâdet edersin. Namazı kılar, zekâtı verir, Ramazan'ı tutar, Beytu'llâh'ı Hacc edersin." Ondan sonra buyurdu ki: "Sana hayır kapılarına delalet edeyim mi? Oruç siper ve kalkandır. Sadaka günâhı, "su ateşi söndürür gibi" söndürür. Gece ortasında adamın namaz kılması da böyledir." Sonra: "Onlar (mü'minler) öyle kimselerdir ki, yanları yataklarından uzak durup ibâdete kıyâm ederler. Rab'larına kâh korkarak, kâh umarak duâ ederler. Ve rızık olarak kendilerini verdiğimizden de infak ederler. İşte bunlar için" yapmış oldukları amellerin mükâfatı olar" ne sevinçler sakladığımızı hiç bir kimse bilemez" âyet-i kerimelerini (Secde Sûresi:16-17) tilâvet buyurdu. Ondan sonra: "İşin (dinin) başı, direği, en yüce tarafı nedir sana haber vereyim mi?" dedi. Evet ya Resûla'llâh, dedim. Dedi ki: "İşin başı İslâm'dır. Direği namazdır. En yüce tarafı cihâddır." Ondan sonra: "Bu dediklerimin hepsini tutan, sebeb-i bakâ ve kemâli olan nedir sana söyliyeyim mi?" diye sordu. Evet yâ Resûlallah deyince mübâret dilini (eliyle) tutup, "İşte şunu tut" buyurdu. Dedim ki: Ya Nebiyya'llâh, biz söylediğimiz sözlerle de mi muâhaze olunacağız?" Buyurdu ki: "Herkesi Cehennem'de yüzükoyun düşüren, dillerinin biçtiklerinden (yâni kazandıklarından) başkası mı zannedersin."
(Bu hadis-i şerifi, Termizi rivâyet edip "Hasen, Sahih" demiştir.)
30. Ebû Sa'lebete'l-Huşeni Cürsûmi'bn-i Nâşir (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: Allahû Teâla bir takım şeyleri farz kılmıştır. Onları zâyi' etmeyiniz. (Bâzı meâsi için) birtakım hadler (yâni cezâlar) göstermiştir. Onlara da tecâvüz etmeyiniz. Bir takım şeyleri harâm etmiştir. Onlara el uzatmayınız. Bir takım şeylerden de unutkanlık (eseri) olmayarak size (mahzâ) merhamet olsun için sükût etmiştir. Onları soruşturmayınız.
(Bu hadis-i şerif, Dârekutni ile diğerlerinin tahric ettiği bir Hadis-i Hasen'dir.)
31. Ebû'l-Abbâs Sehli'bn-i Sa'di's-Sâidi (ra)'den
Demiştir ki, Bir zât Nebiyy-i Mükerrem (sav)'in huzûruna gelerek: "Yâ Resûla'llah, bana öyle bir amel göster ki, onu yaptığım zaman beni hem Allah sevsin, hem de halk sevsin" dedi. (Resûlullah (sav) buyurdu ki: "Dünyâdan rağbetini kes ki, Allah seni sevsin. Herkesin elinde olandan da rağbetini kes ki, halk seni sevsin."
(Bu hadis-i şerif, İbn-i Mâce ile diğerlerinin esânid-i hasena ile rivâyet ettikleri bir Hadis-i Hasen'dir.)
32. Ebû Said Sa'di'bn-i Mâliki'bn-i Sinân-ı Hudri (ra), Resûlullah (sav)'in:

"Zarar vermek de, zarar ile karşılamak da yok" buyurduğunu rivâyet ediyor.
(Bu hadis-i şerif, İbn-i Mâce ve Dârekutni ile başkalarının müsned (yani mevsûl) olarak rivâyet ettiği bir Hadis-i Hasen'dir. İmam-ı Malik de "Muvatta'"nda bu hadis-i şerifi Amr b. Yahyâ'dan, o da babasından olmak üzere Nebiyy-i Ekrem (sav)'den mürsel olarak rivâyet etmiş ve Ebû Said-i Hudri-yi iskat eylemiştir. Bunun yekdiğeri takviye eden başka tarikleri de vardır.)
33. İbn-i Abbâs (rha)'dan:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: Herkese (mücerred) da'vâları üzerine diledikleri verilmiş olsa bir çok adamlar bir çok kimselerin mallarını, canlarını iddiâ eder dururlar. Lâkin beyyine müddeiye, yemin de inkâr edene düşer.
(Bu hadis-i şerif, hasen olup Beyhaki ile başkaları bunu bu lâfz ile rivâyet etmişlerdir. Bir parçası Sahihayn'da da vardır.)
34. Ebû Sâid-i Hudri (rha)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: İçinizden her kim bir münker görürse onu eliyle, buna kudreti yetmezse, dili ile tağyir etsin. Ona da kudreti yetmezse kalbi ile inkâr etsin (yâni beğenmesin). Bu sonuncusu imânın en zaifidir.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.)
35. Ebû Hüreyre (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: Birbirinize hased etmeyiniz. Alış verişte birbirinizi aldatmayınız. Birbirinize buğzetmeyiniz. Birbirinize dargın durmayınız. Birbirinizinin pazarlığı bitmiş alış verişini bozmayınız. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz. Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez. (İmdad ve nusret deminde) onu kendi hâline bırakmaz. Ona yalan söyleyip aldatmaz. Ona hor bakmaz. (šç kere sadr-ı şerifine işaret buyurarak:) Takvâ işte buradadır. Bir kimse müslüman kardeşine hor bakdımı, işte şerrin bu kadarı ona yeter (artar bile). Müslümanın her şeyi; canı, malı, ırzı müslümana haramdır.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim rivâyet etmiştir.)
36. Ebû Hüreyre (ra)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: Her kim bir mü'minin dünya derdlerinden bir derdini def' ederse, Allah da onun kıyâmet günündeki dertlerinden bir (büyük) derdi def' eder. Her kim muzâyakada bulunan (bir boçlu veya diğer bir) fakîre kolaylık gösterirse, Allah da dünya ve âhirette ona kolaylık gösterir. Her kim bir Müslüman(ın ayıbını ve çıplak ise bedeni)ni setr ederse, Allah da onu dünya ve âhirette setreder. Bir kul, kardeşinin yardımında oldukça Allah da o kula hep yardım eder durur. Her kim ilm(-i nâfi') aramak için bir târika sülûk ederse, bu sâyede Allah da ona Cennet'e doğru kolay bir tarik açar. Allah evlerinden bir evde Kitâbu'llâh'ı tilâvet ve aralarında O'nu tedris ve tederrüs halinde bulunan hiç bir kavim yoktur ki, üzerlerine sekinet nazil olmuş, rahmet-i İlâhiyye kendilerini bürümüş, her yanlarını sarmış ve Allahu zü'l-Celâl kendilerini (mel-i A'lâ'da) nezdinde olanlara anmış olmasın. her kim ameli geri bırakırsa sebebi ile götüremez.
(Bu hadis-i şerifi, Müslim bu lâfz ile rivâyet etmiştir.)
37. İbn-i Abbâs (rha)'den:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Rabb-ı Celili Tebârek ve Teala Hazretlerinden rivâyet ettiklerinden olmak üzere âtideki Hadis-i Kudsi'yi nakl buyurdu:

Allâhu Teâla ve Tekaddes Hazretleri hasenât ile seyyiâtı yazmış (ezelden takdir etmiş ve Levh-i Mahfûz ile defâtir-i a'mâle geçirmiş)dir. Ondan sonra (bu icmâli tefsil ve) beyân buyurarak dedi ki:
Her kim bir haseneye kasd ve niyet eder de onu işlemezse, onu Cenâb-ı Hak nezd-i İlâhisinde bir hasene-i kâmile olarak yazar. Eğer kasd eder ve işlerse, onu nezd-i İlâhisinde on haseneden yediyüz kata kadar, belki ed'âf-ı kesiresi ile yazar. Her kim de bir seyyieye kasd edip işlemezse, onu nezd-i İlâhisinde bir hasene-i kâmile olarak yazar. Eğer kasd edip işlerse, onu yalnız bir seyyie olarak yazar.
(Bu hadis-i şerifi, Buhari ile Müslim rivâyet etmiştir.)
38. Resûlullâh (sav)'in şöyle buyurduğu Ebû Hüreyre (ra)'den rivâyet olunuyor:
Allahu Teâla buyurdu ki:
Her kim benim velilerimden bir veliye düşmanlık ederse, şüphesiz ben ona i'lân-ı harb ederim. Benim kulum, üzerine farz ettiğim şeyden daha sevgili hiç bir şey ile bana tekarrüb edemez. Bir de kulum nevâfil ile bana peyderpey tekarrüb ede ede nihâyet öyle bir hâle gelir ki, ben onu severim. Onu sevdiğim vakitte de onun işitmesine vâsıta olan kulağı, görmesine vâsıta olan gözü, tutup yakalamasına vâsıta olan eli, yürümesine vâsıta olan ayağı, (anlamasına vâsıta olan kalbi, söylemesine vâsıta olan dili) olurum. Öylesi benden (bir şey) isterse muhakkak veririm. Bana sığınırsa, onu hıfz ve siyânet ederim.
(Bu hadis-i şerifi, Buhâri rivâyet etmiştir.)
Lâkin Onun metninde:
"Ölmeyi istemeyen, kendisine sû-i muâmelede bana hoş gelmeyen, halbuki (Hasbe'l-takdir) ölmemesine de çâre olmayan mü'min kulumun rûhunu kabzetmekteki tereddüdüm kadar fâili olduğum hiç bir şeye tereddüt göstermedim."
ziyâdesi vardır.
39. İbn-i Abbâs (rha)'dan:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: Şüphesiz Allahû Teâla ümmetimden hatayı, nisyânı, ikrâh olundukları şeyler (den hâsıl olacak günahlar)ı bana bağışladı.
(Bu hadis-i şerif, bir Hadis-i Hasen olup, İbn-i Mâce ile Beyhaki ve mâadâları rivâyet etmişlerdir.)
40. İbn-i Ömer (rha)'dan:
Demiştir ki, Resûlullah (sav) (birgün) omuzumdan tutup buyurdu ki: Dünyâda bir garib (yabancı) yâhud bir yolcu imişsin gibi ol. (Ve kendini ehl-i kuburdan say.)
İbn-i Ömer (rha): "Akşamladığın vakit sabaha (çıkmağa) muntazır olma. Sabahladığın vakit de akşama (varmağa) muntazır olma. Sıhhatinden istifâde edip marazına, hayâtından istifâde edip mevtine hazırlık yap." der idi.
(Bu hadis-i şerifi, Buhari rivâyet etmiştir.)
41. Ebû Muhammed Abdullâh b. Amr b. El-Âs (rha)'dan
Demiştir ki, Resûlullah (sav) Hazretleri şöyle buyurdu: "Hiç birinizin iradesi (arzuzu) benim tebliğ ettiğim şeylere tâbi' olmadıkça mü'min olmuş olmazsınız."
(Bu hadis-i şerifi, "Kitâbü'l-Hücce"de isnâd-ı sahih ile bize rivâyet olunan bir hadis-i sahihdir.)
42. Rasûlullah (sav)'in şöyle buyurduğu Enes (ra)'den rivâyet olunuyor:
Allahû Teâlâ buyurdu ki:
"Ey Âdem-oğlu, sen bana yalvarıp benden ümmid-vâr oldukça senden sâdır olan (günahlar) her ne olursa olsun sana mağfiret ederim ve aldırmam. Ey Âdem-oğlu, senin

günahların gökyüzünü kaplayacak dereceyi bulsa da benden mağfiret dilesen sana mağfiret ederim. Ey Âdem-oğlu, bütün yer dolusu günahlar getirirsen de sana bana hiç bir şeyi şerik tutmayarak huzûruma çıksan herhalde ben sana bütün yer dolusu mağfiret veririm.
(Bu hadis-i şerifi, Tirmizi rivâyet etmiş olup, "Hadis, Hasendir, Sahihdir" demiştir.)
"Kavâid-i İslâm'ı cem' edip usül ve furû' ve edâb ile sâir vücûh-ı ahkâma dâir sayıya gelmez envâ-ı ulûmu mutazammın olan Ahâdis-i şerife'den beyânına niyet ettiklerim işte burada bitiyor." (Mütercim:Ahmed Naîm)